

Véghelyi Péter și *Szily Ernő*, redactorii dicționarului medical german-maghiar, apărut în 1960 în editura *Terra* din Budapesta și-au asumat o sarcină grea, din două motive: în primul rând fiindcă e vorba de înția lucrare de acest gen, și în al doilea rând, fiindcă nu există încă un criteriu ortografic unanim acceptat în ce privește scrierea termenilor medicali maghiari.

Celor care utilizează ortografia fonetică în mod consecvent, li se opun adepții criteriului etimologic latino-grecesc. O a treia categorie este formată din autorii care scriu cuvintele intrate în circulație generală potrivit fonetismului maghiar, iar celelalte expresii de strictă specialitate, potrivit ortografiei inițiale, etimologice. Punctul de vedere al acestora ar părea acceptabil dacă nu ar cauza greutăți aproape de neînviș atunci când se pune problema să se stabilească termenii medicali de uz curent.

Nu dorim să adâncim această discuție; o amintim numai din motivul că autorii dicționarului au fost nevoiți să ia poziție față de ea. În introducere se spune că expresiile curente sînt scrise în *general* fonetic, iar celelalte, respectîndu-se ortografia limbii originare. Rezultă deci că autorii au adoptat în *general* un punct de vedere eclectic, încadrîndu-se în categoria a treia, dînd doar indicații vagi în legătură cu regulile ortografice care trebuie folosite. Ei justifiacă acest criteriu, invocînd argumentul că extinderea terminologiei de specialitate face să se șteargă din ce în ce mai mult diferențierea, și altminteri greu de stabilit, între cuvintele care au intrat și cele care nu au intrat în uzul curent al limbii.

Cu toate acestea, dicționarul dă indicații ortografice în unele privințe. Astfel, termenii farmaceutici utilizați în prescripții sînt scriși întotdeauna cu ortografie greco-latină, în timp ce termenii chimici sînt scriși exclusiv fonetic. În general și numele enzimelor este scris după ortografia fonetică. Și aici un criteriu consecvent poate fi aplicat numai cu greutate și de aceea în dicționar numele unor enzime se găsesc scrise alit cu ortografie greco-latină cit și fonetică.

Firește că termenii de anatomie sînt scriși potrivit nomenclaturii anatomice internaționale și că în toate cazurile în care a fost posibil s-au dat și expresiile de specialitate maghiare.

Deseori autorii scriu denumirea proceselor fiziologice și patologice ale organismului, a agenților patogeni și a intervențiilor medicale, utilizînd numai ortografia greco-latină, mîrgîmîndu-se la traducerea maghiară a termenului respectiv dar de cele mai multe ori repetă terminologia de specialitate transcriind-o fonetic. În general, transcrierea fonetică o întîlnim în cazurile în care termenul de specialitate străin a devenit de uz curent, iar acolo unde expresia maghiară este mai utilizată, transcrierea lipsește. În legătură cu unele cuvinte străine, Academia Maghiară a hotărît că ele au fost încetă-

țenite și se scriu potrivit formei date în îndreptarul orografic. Aceste expresii se utilizează și trebuie scrise întotdeauna ținând seamă de regulile ortografice ale limbii maghiare, astfel încît orice discuție nu-și are locul. În legătură cu ceilalți termeni de specialitate, trebuie să procedăm în sensul regulilor ortografice, selecționînd pe aceia care potrivit părerii noastre au devenit de uz curent. Noul dicționar nu ne ajută să rezolvăm aceste greutăți. Deoarece nu poate fi consecvent într-o problemă atît de mult discutată și nici nu tinde la rolul de arbitru în domeniul ortografiei.

Autorii întrebunțează ortografia latină pentru cuvintele grecești, deși ar fi fost mai just ca litera *capa* să fie scrisă cu „k”. în toate cazurile în care în limba maghiară are această valoare fonetică (de ex. *karditis*, *sklera*).

Autorii dicționarului au făcut o muncă de pionerat. În afară de cei 25.000 de termeni medicali în sensul strict al cuvîntului, lucrarea lor mai cuprinde un vocabular bogat din științele înrudite. Sînt date de asemenea prescurtările mai importante utilizate în limbile germană, latină și maghiară. La sfîrșitul volumului se află în cinci tabele desenul celor mai importante aparate, cu denumirea germană și maghiară.

Merită să fie amintite eforturile rodnice ale editurii, care a reușit să prezinte această lucrare de 750 pagini într-o formă foarte îngrijită, frumoasă și ușor utilizabilă.

GY. KEMÉNY